

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI**

TASDIQLAYMAN

Toshkent tibbiyot akademiyasi o'quv
ishlari bo'yicha prorektori, professor
Sh. A. Boymuradov
« 2023-y.

**“Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini
tashxislash va zamonaviy davolash standartlari”
mavzuli malaka oshirish kursi
o'quv dasturi**

(o'qish muddati – 72 kredit)

Toshkent - 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

MINISTRY OF HEALTH OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
TASHKENT MEDICAL ACADEMY

100109, Toshkent sh., Farobiy ko'chasi -2-uy. Tel.: (+998-78) 150-78-25, (+998-71) 214-83-11 Fax: (+998-78) 150-78-28
Website: www.tma.uz, e-mail: info@tma.uz

2023 yil "2" iyun

01-04101 - son

**Toshkent tibbiyot akademiyasi Ilmiy kengashining 2023-yil 31-maydag'i
11-sonli bayonnomasidan ko'chirma**

Ilmiy kengash raisi t.f.d., professor A.K.Shadmanov

Ilmiy kotib: t.f.d., professor G.A.Ismailova

Qatnashdilar: kengash a'zolari (71 kishi)

Kun tartibi:

4. O'quv, o'quv-uslubiy qo'llanmalar, monografiya va uslubiy tavsiyanomalar tasdig'i.

ESHITILDI:

Toshkent tibbiyot akademiyasi O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i F.X.Azizova so'zga chiqib, Vrachlar malakasini oshirish kafedrasi xodimlari R.K.Dadabayeva va F.M.Nuriddinovalar tomonidan o'zbek tili lotin alifbosida tayyorlagan «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari» nomli (72-kredit soat) malaka oshirish o'quv dasturi bilan Ilmiy kengash a'zolarini tanishtirdi va tasdiqlash uchun ovozga qo'ydi.

QAROR QILINDI:

Toshkent tibbiyot akademiyasi Vrachlar malakasini oshirish kafedrasi xodimlari R.K.Dadabayeva va F.M.Nuriddinovalar tomonidan o'zbek tili lotin alifbosida tayyorlagan «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari» nomli (72-kredit soat) malaka oshirish o'quv dasturi tasdiqlansin.

Ilmiy kotib

G.Ismailova

Ijrochi: Sh.Iskandarov
ID: 392880
Sana: 02.06.2023

1.KIRISH

1.1.Maqсад: Oilaviy tibbiyatda faoliyat yurituvchi oilaviy shifokorlari va terapevtlari bilimlarini zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyat tamoyillariga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlar bilan ularning malakaviy xarakteristikasiga mos holda oshirish.

1.2.Vazifalar: Mavzuli malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyotga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashhislash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish.

1.3.Ta`lim oluvchilar kontingenti: oilaviy shifokorlik punktlari, qishloq va shahar oilaviy poliklinikalar, ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalar terapevtlari, oilaviy shifokorlari va boshqa o'z bilimini takomillashtirishni rejalashtirgan shifokorlar.

1.4. «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari» mavzuli malaka oshirish kursi o'quv dasturini o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi ushbu mutaxassislikning malakaviy xarakteristikasiga mos ravishda amalga oshiriladi.

Umumiy kompetensiyalar: sog'lijni saqlashning birlamchi bo'g'inida hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarning asosiy klinik belgilari va ularni oldini olish, kasalliklarni erta aniqlash, davolash va bemorlarni dispanser kuzatuvi. Shifokorga biriktirilgan aholini profilaktik tibbiy ko'riqdan yuqori malakali o'tkazish. Biriktirilgan xududda epidemiologik holatni tahlil etish usuli. BTSYo muassasalarida asosiy, yangi tibbiy hujjatlarni to'g'ri olib borish. Tibbiy-ijtimoiy va hamkorlik faoliyati olib borish, kelishmovchiliklarni hal etish, hamkasabalar, patsiyentlar va ularning yaqinlari bilan to'g'ri muloqot qilish.

1.5.Dasturning dolzarbliji

Oilaviy tibbiyatda shifokorlarning malakasi oshirish aholiga hozirgi davr talablariga mos ravishda zamonaviy, malakali sifatli tibbiy xizmat ko'rsatishni ta'minlaydi.

Sog'lijni saqlash tizimining butun dunyo bo'yicha rivojlanish tajribasi shuni ko'rsatadiki, aholiga sifatli profilaktik yordam ko'rsatuvchi yuqori malakali oilaviy shifokorlar, terapevtlar va pediatrlardan tashkil topgan samarali birlamchi bo'g'in faoliyati ixtisoslashtirilgan yordamni kuchaytirishdan ko'ra iqtisodiy foydaliroqdir.

Sog'lijni sao'lash birlamchi tizimi shifokorlari aholiga yoshi, jinsi yoki kasallik turidan qat'iy nazar, keng ko'lamli va uzlusiz tibbiy yordam ko'rsatish uchun oilaviy tibbiyat faniga mos keluvchi asosiy bilim va ko'nikmalarni egallagan bo'lishi lozim. OShning asosiy aholining salomatligini saqlash, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va kasalliklarni oldini olishdir. Profilaktik, davolash va palliativ yordam oila va jamiyat uchun o'tkazilib, uni patsient hayotining jismoniy, ruhiy, ijtimoiy va madaniy tomonlarini hisobga olgan holda, sog'lijni saqlashning boshqa

soha mutaxassislari bilan hamkorlikda olib boriladi. Bulardan, poliklinik tizimdagagi terapevtlar va pediatrlarning hissasi kattadir. Mutaxassis tomonidan egallangan bilimlarning deyarli yarmisi, u o‘z bilimini oshirmasa, har besh yilda eskirish tendentsiyasiga egaligini bilgan holda, OShlar va terapevtlar patsient uchun samarali, xavfsiz va qulay bo‘lgan malakali tibbiy yordam ko‘rsatishi uchun o‘zining bilim va ko‘nikmalarini doimo, tizimli ravishda oshirib borishi lozim.

«Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari» mavzuli malaka oshirish kursi o‘quv dasturi oilaviy shifokor punktlari, qishloq va shahar oilaviy poliklinikalari, ko‘p tarmoqli markaziy poliklinikalar terapevtlari, umumiyl amaliyat shifokorlari va boshqa, o‘z bilimini nafas olish a’zolari kasalliklar bo‘yicha takomillashtirishni rejalagan poliklinik shifokorlar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ularning nafas olish a’zolari tizimi kasalliklari bo‘yicha bilimlari va ko‘nikmalarini mutaxassislikning malakaviy talablariga mos ravishda oshirishiga qaratilgandir.

O‘quv dasturining dolzarbli amaliyatga asoslangan va muammolarga yo‘naltirilgan yondoshuv asosida amaliy tibbiy yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, o‘quv materiallari va jarayonlar O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash tizimining va mutaxassislikning o‘ziga xos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan. Dastur asosiy va eng yangi adabiyotlardan, chet el olimlarining tarjima qilingan adabiyotlaridan, milliy va jahon standartlari asosida tuzilgan meyoriy hujjatlardan, shu bilan bir qatorda, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami doirasidagi meyoriy hujjatlar asosida tuzildi. Bular quyidagilardir:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.05.2019 yildagi PQ-4310, “Tibbiyot va Farmasevtika ta’limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qarori,

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.04.2020 yildagi PQ-4666, “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzlusiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora tadbirlari to‘g‘risida” qarori

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.09.2017 yildagi № 769-sonli “Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 13.09.2017 yildagi № 718-sonli “Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilashga, o‘tkazilayotgan profilaktika tadbirlarining samaradorligi uchun mas’uliyatni oshirishga doir qo‘sishma chora-tadbirlar to‘g‘risida”,

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020-yil 15.06. N160 Buyrug‘i “Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo‘yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risida”,

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yildagi № 363-sonli va 2021 yil 15.02. dagi №31-sonli “O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining tizimidagi tibbiyot muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjatlarni tasdiqlash haqida” buyrug‘i;

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2022-yil 17.01 N16 sonli buyrug‘i,

“O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi tizimidagi ambulatoriya-poliklinika muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjat shakllarini takomillashtirish to‘g‘risida”;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirishni kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022 yil 17 maydagi PF-136-son Farmoni ijrosini ta`minlash to‘g‘risida

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 08.09.2017 yildagi № 517-tonli “Toshkent shahar ko‘p tarmoqli markaziy va oilaviy poliklinikalar faoliyatini tashkil etish haqida” buyrug‘i;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-2021 yillarda O‘zR rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi; O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 yil;

“Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Farmoni;

“Dori vositalarni noqonuniy aylanishining oldini olish choralarini kuchaytirish to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Qarori;

“Huquqiy monitoringning zamonaviy mexanizmlari asosida qonun hujatlari ijrosining samaradorligini oshirish chora tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.11.2019 yildagi Qarori;

“Reproduktiv yoshdagи ayollar, homiladorlar va bolalarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirish va ko‘lamini yanada kengaytirish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 09.11.2019 yildagi Qarori;

“2017-2021-yillarda mamlakatimizni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.02.2017 yildagi Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 y.

1.6. Dastur hajmi. Hozirgi vaqtida oilaviy shifokorlik punktlari, oilaviy poliklinikalar, ko‘p tarmoqli markaziy poliklinikalar OShlari va boshqa, o‘z bilimini oilaviy tibbiyot bo‘yicha takomillashtirishni rejalashtirgangan poliklinik shifokorlar uchun “Oilaviy tibbiyotda yo‘tal, balg‘am va qon tupurish bilan kechuvchi kasalliklarni differentsial tashhislash va zamonaviy davolash” moduli bo‘yicha umumiyligi malaka oshirish kursi davomiyligi 12 kun bo‘lib (72 kredit), bu vaqtida shifokor sog‘liqni saqlashning birlamchi bo‘g‘inida ishslash uchun kerak bo‘lgan zamonaviy bilim va ko‘nikmalarini egallaydi

1.7. O‘qish shakli: «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari” mavzuli malaka oshirish kursi ishdan to‘liq ajralgan holda o‘tkazilib (alohida ko‘rsatmalar bundan istisno), ilg‘or pedagogik va innovatsion-interfaol ta’lim texnologiyalarini yordamida amalga oshiriladi.

1.8.Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi: kuniga 6 kredit, haftasiga 72 kredit, 8.30 dan 13.20 gacha, 40 daqiqalik tushlik tanaffus va har 2 akademik soatli (80 daqqa) mashg‘ulotdan so‘ng 10 daqiqalik tanaffus. Dasturning umumiy davomiyligi – 72 kredit (2 hafta).

1.9. Malaka oshirishdan so‘ng beriladigan hujjat. “Oilaviy tibbiyotda nafas olish a’zolari kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari” moduli bo‘yicha mavzuli malaka oshirish kursini tugatib, yakuniy imtihonlarni muvaffaqiyatli topshirgandan so‘ng, unga tegishli namunadagi sertifikat topshiriladi.

2.REJALASHTIRILAYOTGAN TA’LIM NATIJALARI

2.1. «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari” mavzuli malaka oshirish kursi dasturini egallah natijasida takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo‘lgan kasbiy kompetensiyalar ushbu mutaxassislikning malakaviy xarakteristikasiga mos ravishda amalga oshiriladi.

Kasbiy kompetensiyalar: hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini erta aniqlash, tashhislash, zamonaviy standartlar bilan davolash, samarali oldini olish, maslahat berish, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi tasdiqlagan va tavsiya etgan standartlar asosida yuqori sifatli tibbiy yordam ko‘rsatish; o‘z faoliyatini jamiyatda qabul qilingan ma’naviy-xuquqiy meyorlarga ko‘ra yuritish, konfidensial ma’lumotlar bilan ishslashda shifokorlik etikasi, qonunlar, meyoriy-xuquqiy talablarga rioya qilish, shifokorlik sirini saqlash.

«Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari” mavzuli malaka oshirish kursi dasturida tahsil olish davomida olingan ma’lumotlar asosida aholining salomatligini saqlash, hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini erta aniqlash, davolash-profilaktika chora-tadbirlarini rejalashtirish va o‘tkazish, asoratlarni oldini olish, kasalliklarga olib keluvchi xavf omillarini aniqlash va ularni modifikatsiyalash, aholida o‘z salomatligini saqlash, sog‘lom turmush tarzi va sog‘lom oilani shakllantirish bo‘yicha sanitariya-targ‘ibot ishlarini olib borish.

3.DASTUR MAZMUNI

3.1. «Hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini tashxislash va zamonaviy davolash standartlari” mavzuli malaka oshirish kursi dasturining o‘quv rejasi

(72 kredit)

№	Modul, bo‘lim va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg‘ulotlari			Attestatsiya	
			Ma`ruza	Amaliy yo‘nalishdagi mashg‘ulotlar			
				Amaliy mashg‘ u-lot	Simulyatsion o‘quv	Seminar	
1	Mavzu: Hansirash sabablari. Bolalarda o‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: nafas yo‘llariga yot jism tushish. Anafilaksiya.	6	2	4			
2	Mavzu: Kattalarda o‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: nafas yo‘llariga yot jism tushish. Anafilaksiya.	6		5			1
3	Mavzu: O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: spontan pnevmotoraks, o‘pka arteriyasini tromboemboliyasi	6	2	4			
4	Mavzu: O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: o‘pkani o‘tkir shishi, miokard infarkti.	6		5			1
5	Mavzu: O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: giperventilyatsion sindrom, aritmiyalar	6	2		4		
6	Mavzu: Uzoq davom etuvchi hansirash: bronxial astma va o‘pka surunkali obstruktiv kasalligining avj olish davri	6		5			1
7	Mavzu: Uzoq davom etuvchi hansirash: o‘pka	6	2	4			

	va yurak surunkali yetishmovchiligi.					
8	Mavzu: Uzoq davom etuvchi hansirash: o‘pka atalektazi, plevra bo‘shlig‘ida suyuqlik yig‘ilishi.	6		5		1
9	Mavzu: Uzoq davom etuvchi hansirash: alviolit, kaytalanuvchi o‘pka arteriyasini tromboemboliyasi	6	2	4		
10	Mavzu: Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lмаган hansirashlar: semizlik	6		5		1
11	Mavzu: Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lмаган hansirashlar: kamqonlik, tireotoksikoz, ketoatsidoz	6	2	4		
12	Mavzu: Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lмаган hansirashlar: nerv mushak kasalliklari, ko‘krak qafas tuzilishi o‘zgarishlari	6		5		1
	Yakuniy attestatsiya					6
	JAMI	72	12	50	4	6
		100 %	16,7 %	69,4 %	5,6 %	8,3 %

3.2.O‘quv modullari

3.2.1. O‘quv moduliga 72 kredit ajratilgan.

Tinglovchida kasbiy kompetentsiyaning shakllanishini ta’minlash:

- o‘quv kursi yakunida tinglovchi bilish lozim:

-ambulatoriya-poliklinika muassasalarida yuritiladigan meyoriy va tibbiy hisob hujjatlari mohiyati;

- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarning dolzarb muammolari;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarni keng tarqalgan kasalliklarini tashxislash va davolashda yangi zamonaviy texnologiyalar;
- SSBBda hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini oldini olish/profilaktikasining asosiy usullari, turlarini va tamoyillari;
- salomatlik konsepsiysi va targ‘iboti tamoyillari;
- terapevtik kasalliklarda dalillarga asoslangan tibbiyot tamoyillari;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklariga chalingan bemorlar bilan zamonaviy muloqot va maslaxat tamoyillarini
- terapevtik kasalliklarining epidemiologik ma’lumotlari, etiologik omillari va xavf omillari, zamonaviy patogenez, tasnifi, tashxislash usullari, shu jumladan, erta aniqlash, turli bosqichlarda davolash usullari, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasini;

o‘quv kursi yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:

- ambulatoriya-poliklinika muassasalari meyoriy va tibbiy hisob hujjatlarni to‘g‘ri yuritish;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklari bilan og‘rigan bemorni yuqori malakali so‘rab-surishtirish;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklari bilan og‘rigan bemorni fizikal tekshiruvini yuqori darajada o‘tkazish;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklari bilan og‘rigan bemorni SSBBda asosiy tashxislash-davolash chora-tadbirlarini aniqlash;
- o‘z malakaviy xarakteristikasi doirasida ichki a‘zolar kasalliklaridagi tashxislash va davolash muolajalarini mustaqil o‘tkazish;
- SSBBda o‘tkaziladigan qo‘srimcha tekshiruvlar natijalarini tahlil qilish;
- SSBB sharoitida keng tarqalgan hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklarini mustaqil, kompleks, individuallashgan xolda o‘tkazish;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda reabilitatsion chora-tadbirlar ishlab chiqish va olib borish;
- hansirash sindromi bilan kechuvchi kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarni o‘z vaqtida maqsadli mutaxassis maslahati, statsionar davoga yo‘llash;
- ilmiy adabiyot va Internetda dalillarga asoslangan tibbiyot eng zamonaviy ma’lumotlarni qidirish, olish va o‘z amaliyotida qo‘llash;
- SSBBda qo‘llaniladigan asosiy tibbiy hujjatlarni yuritish.

v) o‘quv dasturi mazmuni:

1-Mavzu. Hansirash sabablari. Bolalarda o‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: nafas yo‘llariga yot jism tushish. Anafilaksiya.

1.1. Hansirash sabablari. Bolalarda o‘tkir hosil bo‘lgan hansirash.

1.2. Bolalarda nafas yo‘llariga yot jism tushish klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

1.3. Bolalarda anafilaksiya klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

2-Mavzu. Kattalarda o‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: nafas yo‘llariga yot jism tushish. Anafilaksiya.

2.1. Kattalarda nafas yo‘llariga yot jism tushish klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi

2.2. Kattalarda anafilaksiya klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

3-Mavzu. O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: spontan pnevmotoraks, o‘pka arteriyasini tromboemboliyasi

3.1. Spontan pnevmotoraks klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

3.2. O‘pka arteriyasini tromboemboliyasi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

4-Mavzu. O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: o‘pkani o‘tkir shishi, miokard infarkti.

4.1. O‘pkani o‘tkir shishi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

4.2. Miokard infarkti klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

5-Mavzu. O‘tkir hosil bo‘lgan hansirash: giperventilyatsion sindrom, aritmiyalar

5.1. Giperventilyatsion sindrom klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

5.2. Aritmiyalar klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

6- Mavzu. Uzoq davom etuvchi hansirash: bronxial astma va o‘pka surunkali obstruktiv kasalligining avj olish davri

6.1. Bronxial astma klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

6.2. O‘pka surunkali obstruktiv kasalligi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi

7- Mavzu. Uzoq davom etuvchi hansirash: o‘pka va yurak surunkali yetishmovchiligi.

7.1. O‘pka surunkali yetishmovchiligi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi

7.2. Yurak surunkali yetishmovchiligi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi

8- Mavzu. Uzoq davom etuvchi hansirash: o‘pka atalektazi, plevra bo‘shlig‘ida suyuqlik yig‘ilishi.

8.1. O‘pka atalektazi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

8.2. Plevra bo‘shlig‘ida suyuqlik yig‘ilishi klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

9- Mavzu. Uzoq davom etuvchi hansirash: alviolit, kaytalanuvchi o‘pka arteriyasini tromboemboliyası

9.1. Alviolit klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

9.2. Qaytalanuvchi o‘pka arteriyasini tromboemboliyası klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

10- Mavzu. Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lman hansirashlar: semizlik

10.1. Semizlik klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

10.2. Sog‘lom turmush tarzi targ‘iboti ishlarini olib borish tamoillari.

11-Mavzu. Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lman hansirashlar: kamqonlik, tireotoksikoz, ketoatsidoz

11.1. Kamqonlik klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

11.2. Tireotoksikoz klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

11.3. Ketoatsidoz klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

12- Mavzu. Yurak va o‘pka kasalliklariga bog‘lik bo‘lman hansirashlar: nerv mushak kasalliklari, ko‘krak qafas tuzilishi o‘zgarishlari

12.1. Nerv mushak kasalliklari klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

12.2. Ko‘krak qafas tuzilishi o‘zgarishlari klinikasi, tashhislash, differensial tashhislash, SSBB shifokori taktikasi.

3.2.2. Simulyatsion kurs (tibbiy trening) kurs mazmuni

Nº	Simulyatsiya uchun maxsus anjomlar	O‘SKni o‘tkazish joyi	Shakllanadigan kasbiy ko‘nikmalar
	Nafas olish auskultatsiyasi modeli M-81 S Yurak auskultatsiyasi modeli Ko‘krak tekshiruvi trenajeri Jonlantirish trenajeri Pikfluometr Ingalyator	Toshkent tibbiyot akademiyasining simulyatsion o‘qitish markazi	Nafas a’zolar palpatsiyasi Nafas a’zolar perkussiyasi Nafas a’zolar auskultatsiyasi Pikfloumetriya EKG-monitoring Yurak-o‘pka reanimatsiyasi Ingalyatorni qo‘llash

4.DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK TA’MINOTI

4.1.O‘quv bazalari. Umumiy malaka oshirish sikllari Toshkent tibbiyot akademiyasining Vrachlar malakasini oshirish kafedrasida amalga oshiriladi. Ushbu kafedraning o‘quv bazalari Toshkent shahrining № 9- va № 16-oilaviy poliklinikalarida joylashgan.

№ 9-sonli oilaviy poliklinika Toshkent shahrining Mirzo Ulugbek tumanida joylashgan bo‘lib, 39250 aholiga xizmat ko‘rsatadi, 2650 kv.m maydonga ega va 1 smenada 180 ta bemor qabuliga mo‘ljallangan. № 16-sonli oilaviy poliklinika Toshkent shahrining Olmazor tumanida joylashgan bo‘lib, 35720 ta aholiga xizmat ko‘rsatadi, 7156 kv.m maydonga ega va 1 smenada 320 ta bemor qabuliga mo‘ljallangan.

Har ikkala o‘quv bazasi o‘quv jarayoni amalga oshirish uchun kerak bo‘lgan jihozlar, hamda mulyajlar, kompyuterlar, proektor, doska, flipchartlar, kutubxonalar, xirurgik va ginekologik muolajalar uchun asboblar, elektrokardiograf, pikfloumetr, oftalmo-otoskop, kamerton kabilar bilan ta`minlangan.

Har ikki o‘quv bazasidagi auditoriyalar umumiy soni – 10 ta, mebel jihozlari, doskalar, 20 ta kompyuter, 2 ta proektor va boshqa tashkiliy texnika bilan jihozlangan. O‘quv auditoriyalaridan tashqari, 2 ta kompyuter xonalari va 2 ta kutubxonalar bor

Shu bilan birga, har ikkala oilaviy poliklinikalarda rentgen-apparatlar, flyuorografiya, UTT, elektrokardiograflar, klinik va bioximik laboratoriylar bor.

4.2.Dastur bo‘yicha auditoriya mashg‘ulotlarini o‘tkazish uchun zarur jihozlar ro‘yxati: simulyatsion jihozlar, multimedia jamlanmasi, o‘quv doska, flipchat, marker, tonometr, fonendoskop, EKG, inson gavdasi mulyaji, pikfloumetr, nafas chiqarish cho‘qqi tezligini jadvali, tarozi, bo‘y o‘lchash moslamasi

Modullar bo‘yicha tavsiya qilinadigan o‘quv uslubiy hujjatlar, tarqatma materiallar, nazorat savollari, adabiyotlar elektron nusxada saqlanadi.

4.3.Adabiyotlar ro‘yxati

4.3.1.Qonunchilik va me’yoriy-huquqiy hujjatlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risidagi qonuni”;
- 2.Sog‘lijni saqlash xodimlari malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash tizimi faoliyatini tashkil etish va boshqarishga qo‘yiladigan davlat talablari;
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 5.05.2017 yildagi “O‘zbekiston Respublikasida tibbiy ta‘lim tizimini yanada isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2956-sun qarori;
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 7.12.2018 yildagi № 5590-sonli “O‘zbekiston Respublikasi sog‘lijni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni;
- 5.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.05.2019 yildagi PQ-4310, “Tibbiyot va Farmasevtika ta‘limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qarori,

6.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.04.2020 yildagi PQ-4666, “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzlusiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora tadbirlari to‘g‘risida” qarori

7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.09.2017 yildagi № 769-sonli “Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori;

8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 13.09.2017 yildagi № 718-sonli “Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilashga, o‘tkazilayotgan profilaktika tadbirlarining samaradorligi uchun mas‘uliyatni oshirishga doir qo‘sishma chora-tadbirlar to‘g‘risida”,

9. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020-yil 15.06. N160 Buyrug‘i “Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo‘yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risida”,

10. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2020 yildagi № 363-sonli va 2021 yil 15.02. dagi №31-sonli “O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining tizimidagi tibbiyot muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjatlarni tasdiqlash haqida” buyrug‘i;

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2022-yil 17.01 N16 sonli buyrug‘i,

“O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi tizimidagi ambulatoriya-poliklinika muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjat shakllarini takomillashtirish to‘g‘risida

11.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirishni kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022 yil 17 maydagi PF-136сон Farmoni ijrosini ta’minlash to‘g‘risida

12. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 08.09.2017 yildagi № 517-sonli “Toshkent shahar ko‘p tarmoqli markaziy va oilaviy poliklinikalar faoliyatini tashkil etish haqida” buyrug‘i;

13. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-2021 yillarda O‘zR rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi; O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 yil;

14.“Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘sishma chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Farmoni;

15. “Dori vositalarni noqonuniy aylanishining oldini olish choralarini kuchaytirish to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Qarori;

16.“Huquqiy monitoringning zamonaviy mexanizmlari asosida qonun hujjatlari ijrosining samaradorligini oshirish chora tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.11.2019 yildagi Qarori;

17.“Reproduktiv yoshdagি ayollar, homiladorlar va bolalarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirish va ko‘lamini yanada kengaytirish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 09.11.2019 yildagi Qarori;

18.“2017-2021-yillarda mamlakatimizni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.02.2017 yildagi Farmoni;

19.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 y.

20. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 06.09.2019 yildagi Farmoni;

21. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 7.12.2018 yildagi № 5590-sonli “O‘zR sog‘liqni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni;

22. O‘zbekiston Respublikasi SSVning 18.09.2017 yildagi №535-sonli “BTSYO muassasalarida profilaktik chora-tadbirlarning samaradorligi uchun mas’ulligini oshirish choralarini tog‘risida” buyrug‘i va boshqa me’yoriy hujjatlar.

23. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrdagi PQ-4887-son qarori aholining sog‘lom ovqatlanishini ta‘minlash BO‘YICHA qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

24. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.07.2021 y. PQ-5199-son "Sog‘liqni saqlash sohasida ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam ko‘rsatish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori

25. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PF-6110-son Farmoni Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarini faoliyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog‘liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida

26. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 7 dekabrdagi PF-5590-son Farmoni 2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish kontseptsiyasи

27. 2022 yil 18 mart Xalqaro forumlar saroyida Prezident Shavkat Mirziyoev ishtirokida "Tibbiyotdagi islohotlar - inson qadri uchun" mavzusidagi ochiq muloqot

28. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 2 oktyabrdagi PQ-4847-son qarori Sog‘liqni saqlash sohasida Davlat boshqaruvi tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida

29. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PQ-4891-son qarori Tibbiy profilaktika ishlari samaradorligini yanada oshirish orqali jamoat salomatligini ta‘minlashga oid qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

30. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PQ-4890-son qarori Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini sirdaryo viloyatida joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida

31. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 25 maydagi PQ-5124-son qarori Sog‘liqni saqlash sohasini kompleks rivojlantirishga doir qo‘sishimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

4.3.2.Dasturda ko‘zda tutilgan mavzular bo‘yicha tavsiya qilinadigan o‘quv-uslubiy hujjatlar va materiallar ro‘yxati

- 1.«Патология органов дыхания». Атлас. Коган Е.А., Кругликов Г.Г., Пауков С.С. ва б./В.С.Пауков тахрири остида, «ГФГБОУ ВО 1-МГМУ им.И.М. Сеченова». 2013 й., 272 б.
- 2.“Поликлиническая терапия” И.Л. Давидкин тахрири остида, 2016 й., 688 б.
- 3.“Основы семиотики заболеваний внутренних органов” Струтынский А.В., Баранов А.П., Ройтберг Г.Е., «ГФГБОУ ВО 1-МГМУ им.И.М.Сеченова”, 2017 й., 304 б.
- 4.“Внутренние болезни: дифференциальная диагностика и лечение” Бокарев И.Н. «ГФГБОУ ВО 1-МГМУ им.И.М.Сеченова”, 2015 й., 776 б.
- 5.“Клиническая фармакология” Кукас В.Г. Ва б.; «ГФГБОУ ВО 1-МГМУ им.И.М.Сеченова”, 2015 й., 1024 б.
- 6.“Фармакология”. Атлас. Х.Люльман, К. Мор, Л. Хайн, инглиз тилидан таржима, А.А.Свистунов тахрири остида, 2016 й., 284 б.
- 7.“Фармакология”. Свистунов А.А. ва Тарасов В.В. тахрири остида, 2018 й., 748 б.
- 6.“Анатомия человека”. Атлас. III томда. Сапин М.Р. 2018 й.
- 8.“Внутренние болезни”. 1-том. Рябов С.И. Санкт-Петербург. Спец.лит., 2015 й.
- 9.“Внутренние болезни”. 2-том. Рябов С.И. Санкт-Петербург. Спец.лит., 2015 й.
- 10.“Госпитальная терапия”. Гордиенко А.В. Санкт-Петербург. Спец.лит., 2016 й.
- 11.Ўзбекистонда оиласи тиббиёт асослари. Sh.I.Karimov va hammualliflar, T, “O‘zbekiston”, 2017 й.
- 12.Umumiy amaliyot vrachi qo‘llanmasi 2011 y, 1 tom, 6 bo‘lim 155-173 b
- 13 .“Справочник врача общей практики” 2010 y, 295-311b.
14. “Ichki kasalliklar “ Gadayev A.G. Toshkent 2014 y.
15. Ichki kasalliklar. Abdigaffar Gadayev. Qayta ishlangan va to‘ldirilgan ikkinchi nashr. Toshkent-2019
- 16.“Oilaviy tibbiyotda surunkali obstruktiv o‘pka kaksalligi menejmenti” Diplomdan keyingi uzlusiz tibbiy ta‘lim tinglovchilar uchun uslubiy qo‘llanma. Toshkent 2022 y, R.K.Dadabayeva,, U.F.Abduganieva,, O.F.Eshmamatov
17. Juhon sog‘liqni saqlash tashkilotining asosiy yuqumsiz kasalliklar bo‘yicha moslashtirilgan klinik protokollari Toshkent 2022. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti.

18. Bronxial astma va o‘pka surunkali obstruktiv kasalliklari rivojlanish xavfini baholash va kamaytirish bo‘yicha JSTning moslashtirilgan klinik protokollari «Sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirish (Salomatlik-3)» loyihasi (jahon banki) Toshkent -2014
19. Terapevtik kasalliklarni klinik bayonnomalari, tashhislash va davolash standartlari. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirining 2021 yil 30 noyabrdagi 273-sonli buyrug‘iga 13- ilova
20. Ftiziatriya va pulmonologiya yo‘nalishi bo‘yicha klinik bayonnomalari, tashhislash va davolash standartlari. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirining 2021 yil 30 noyabrdagi 273-sonli buyrug‘iga 9- ilova
21. “Obshaya Vrachebnaya Praktika po Djonu Nobelyu”. Dj.Nobel taxriri ostida. Ingliz tilidan tarjima. – M., Praktika, 2005 y, 1760 bet.
22. Dj.Merta. “Spravochnik vracha obshey praktiki”. “Практика” nashriyot uyi.M., 1998 y. 410 bet.
23. “Общая врачебная практика по Джону Нобелю” М. “Практика” nashriyot uyi, 2005 y. 637 bet.
24. “Клиническая пульмонология”. Amaliy qo‘llanma. A.M.Ubaydullaeva taxriri ostida. Toshkent, 2015 y
25. “Umumiy amaliyot vrachlari uchun amaliy ko‘nikmalar to‘plami” A.Gadaev, X.Axmedov. “Muharrir nashriyoti” Toshkent 2010 y., 126-142 bet.
26. “ Внутренние болезни по Тинсли Р.Харрисону в двух книгах”. Ingliz tilidan tarjima. – M., Praktika, Moskva, 2002 y
27. “Сборник клинических протоколов по пульмонологии”, «Sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirish (Salomatlik-3)» loyihasi. Toshkent -2015 y
28. “Пульмонология. Клинические протоколы лечения. Система поддержки принятия врачебных решений”. Moskva, 2021y
29. Shoshilinch tibbiy yordam ko‘rsatish bo‘yicha qo‘llanma (klinik protokollar) 1 jild. “O‘zbekiston” 2019 y., A.M. Xadjibaev., X.A.Akilov, R.N.Akalaev
30. “Неотложная помощь”. S.S.Vyalov. Moskva. AST, 2022 y
31. “Пульмонология. Клинические протоколы лечения”. Belevskiy A.S., Avdeeva S.N. ANO “Центр аналитического развития социального сектора” Moskva, 2021 y.
32. “ Фармакология”. Svistunov A.A. va Tarasov V.V. taxriri ostida, 2018 y., 748 b.“Anatomiya cheloveka”. Atlas. III tomda. Sapin M.R. 2018 y.

4.3.3.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

- 1.Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. T.: O‘zbekiston, 2017 y.,104 b.
- 2.Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: O‘zbekiston, 2017 y., 488 b
- 3.Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini bиргаликда barpo etamiz. T.:2016 y., 56 b.

- 4.Mirziyoev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. Toshkent, O‘zbekiston. 1-tom, 2017 yil, 596 bet
- 5.Mirziyoev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliv bahodir. Toshkent, O‘zbekiston. 2-tom, 2018 yil, 512 bet
- 6.Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zR Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza. Toshkent, O‘zbekiston. 2017 yil, 50 bet
- 7.Karimov I.A. Tarixiy xotira va inson omili – buyuk kelajagimizning garovidir. – T.: O‘zbekiston, 2012.
- 8.Karimov I.A. Ona yuritimizning baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo‘lida xizmat qilish – eng oliv saodatdir. T.:O‘zbekiston, 2015.

4.3.4. Internet-resurslar:

<http://www.medline.ru>;
<http://www.thyronet.ru>;
<http://www.medi.ru>;
<http://www.pubMed>;
<http://www.speclit.med-lib.ru>;
<http://www.medpulse.ru>;
<http://www.med2000.ru>;
<http://www.rmj.ru>;
<http://rusmedserv.com>;
<http://www.doctor.ru>;
<http://medgazeta.rusmedserv.com>;
<http://www.studmedlib.ru/>; <http://www.nsmu.ru/lib>;

Internal Medicine Pearls Clay B. Marsh 1993
Handbook of Ambulatory Medicine ed. Philip D. Zieve 1995
Textbook of Internal Medicine Editor-in-Chief William N. Kelley 1997
Textbook of famali Medicine Robert YIO Rakel.David P. Rakel.2016
Textbook of Harrison principles of internal medicine 19th edition. 2015

5.YAKUNIY ATTESTATSIYA

5.1.Yakuniy attestatsiyaga qo‘yiladigan talablar

Yakuniy attestatsiya - kurs yakunida mutaxassislik bo‘yicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni tinglovchilar tomonidan o‘zlashtirish darajasini baholash usuli bo‘lib, tinglovchi tomonidan o‘quv reja va dastur asosida o‘qitilgan modullar bo‘yicha egallangan nazariy va amaliy bilimlar, kasbiy kompetentsiya, klinik fikrlash qobiliyatini rivojlanganlik darjasini, olingan bilimlarni amaliy masalalarni hal qilishda qo‘llash mahorati aniqlash va o‘qitish samaradorligini baholashni ko‘zda tutadi. Har bir tinglovchi tasdiqlangan o‘quv reja va dasturlarga muvofiq yakuniy attestatsiyadan o‘tishi shart.

Yakuniy attestatsiya suhbat, test va amaliy ko‘nikmalarni bajarish shaklida o‘tkazilib, o‘tish bali - 70 ball etib belgilangan.

Yakuniy attestatsiya va boshqa nazorat turlarini o‘tkazish tartibi malaka oshirish va qayta tayyorlash ta‘lim muassasasi o‘quv-uslubiy kengashida muhokama qilingan, tasdiqlangan va ishchi o‘quv dasturlarida aniq keltirilgan “Tinglovchilarining kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash to‘g‘risidagi NIZOM”da ko‘rsatilgan baholash mezonlari asosida bajariladi.

Yakuniy attestatsiya quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

- 1- test sinovi;
- 2- amaliy ko‘nikmani baholash;
- 3- yakuniy suhbat (vaziyatli masalalarni echish).

Test sinovi – malaka oshirish mutaxassisligi bo‘yicha kafedrada ishlab chiqilgan test banki asosida o‘tkaziladi. Test sinovi natijalari quyidagicha baholanadi: to‘plangan to‘g‘ri javoblar hajmi umumiy test topshiriqlari ulushining 70% i va undan ortig‘ini tashkil etganda - “o‘tdi”, 69% va undan kam natijaga erishilganda - “o‘tmadi” deb baholanadi. Tinglovchilarining tayanch bilimlarini aniqlash va yakuniy test sinovini o‘tkazish uchun mazkur malaka oshirish kursi o‘quv dasturi doirasida tuzilgan bir xil test topshiriqlari bankidan foydalaniladi. Tinglovchiga test topshiriqlari bankidan 50 tadan kam bo‘lmagan hajmda test savollari berilishi tavsiya etiladi. Test sinovidan o‘tgan tinglovchilar yakuniy attestatsiyaning amaliy ko‘nikmani baholash bosqichiga qo‘yiladi.

Amaliy ko‘nikmani egallash darajasini baholashda tibbiyot va farmatsevtika kadrlari malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo‘yiladigan amaldagi Davlat talabi va malaka talablari doirasida tinglovchi tomonidan amalga oshirilishi lozim ko‘nikmalar sinovdan o‘tkaziladi. Baholash natijalari “o‘tdi” va “o‘tmadi” deb belgilanadi. Amaliy ko‘nikmalarni bajarish algoritmi bo‘yicha biron bir qadamni noto‘g‘ri bajargan yoki bajarmagan tinglovchi yakuniy attestatsiyaning mazkur bosqichidan “o‘tmagan” deb hisoblanadi va keyingi yakuniy suhbat bosqichiga kiritilmaydi.

Yakuniy suhbat bosqichida tinglovchiga har biri 5 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli masala beriladi. Vaziyatli masalalarni echish natijasi mazkur vaziyatli masalada belgilangan savollarga berilgan to‘g‘ri javoblar soni asosida shakllantiriladi. Nazoratning ushbu turi berilgan umumiy to‘g‘ri javoblar soni 7 ta (70%) va undan ortiq bo‘lganda – “o‘tdi”, 6 ta va undan kam bo‘lgan hollarda – “o‘tmadi” sifatida baholanadi.